

DİL ÖYRƏNMƏKDƏ YAŞ FƏRQİNİN TƏSİRİ

Ü.Ə. Şahniyarova

Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası
ulkar.shahniyarova@sport.edu.az, orcid.org/0000-0002-5012-9086

Nəşr tarixi

Qəbul edilib: 15 sentyabr 2022

Dərc olunub: 27 dekabr 2022

© 2021 ADBTİA Bütün hüquqlar qorunur

Annotasiya. Xarici dillərin öyrənilməsi digər xalqlara hörmət etməyi öyrədir və təşviq edir: dil və insan təbiətinin qarşılıqlı əlaqəsini dərk etməyə kömək edir. Xarici dillər insanın dünyaya baxışını genişləndirir, təcrübələrini liberallaşdırır və insanı daha çevik və dözümlü edir. Xarici dillərin öyrənilməsi qlobal dünyada əsas problemə çevrilir. İnsanların xarici dil öyrənmələrinin səbəblərindən biri iqtisadi inkişafdır. Xarici dillərə sənaye dünyasında iqtisadi əmtəə kimi baxılır, çünki müxtəlif ölkələrdən və fərqli mədəniyyətlərdən olan insanlar iş yerlərində fərqli bacarıq və bilikləri bölüşmək üçün bir araya gələcəklər.

Yaşın dilin mənimsənilməsi üçün vacib amil olduğuna inanılır. Yetkinlik yaşına çatmamış və ya kritik dövrdə olan öyrənənlər dili böyüklərdən daha sürətli öyrənə bilirlər. Lakin bu hadisə tamamilə doğru deyil. Gənc yaşda dili öyrənmək onların dil öyrənən kimi uğur qazanacağına zəmanət vermir. Bir çox faktlar və araşdırmalar göstərir ki, dili yaşlılar daha yaxşı öyrənirlər. Bu, dilin mənimsənilməsinə təsir edən başqa bir amil ola bilər. Motivasiya dili əldə etmək üçün ən vacib açaqdır. İstər kiçik yaşda, istərsə də böyük yaşda öyrənmələrinin fərqi yoxdur. Nə qədər ki, öyrənmək üçün motivasiyaları var, onlar dil əldə etməkdə uğur qazanacaqlar. Buna görə də, ingilis dili müəllimləri öyrənənlərin motivasiyasını artırmaq üçün tədris və təlim prosesində effektiv və innovativ üsul yaratmalıdırlar.

Məqalə yaş fərqinin ikinci dilin öyrənilməsinə təsirini araşdırır və bu sahədə tədqiqatçıların apardığı tədqiqatlar və əldə etdiyi nəticələri təqdim edir.

Açar sözlər: yaş fərqi, tədqiqat, praktiklik, tələffüz, dilin mənimsənilməsi, monoloq, ünsiyyət.

İkinci dilin mənimsənilməsində mühüm amillərdən biri yaşdır. Heç bir şübhə yoxdur ki, öyrənənlər kritik dövrdə dili effektiv şəkildə mənimsəyə bilirlər. Kritik Dövr Fərziyyəsi ondan ibarətdir ki, insan inkişafında beynin dil öyrənməkdə uğur qazanmağa meylli olduğu bir vaxt var [6, s.68]. 0-12 yaş arasında dilin mənimsənilməsi çox sürətlidir. İnsan beyninin dil öyrənmə uğuruna təsir etdiyi vaxtdır. Təbii mühitlərdə ikinci dilləri mənimsəyən uşaqlar böyüklərdən daha çox öz doğma dildə danışan kimi səslənirlər [2, s.78]. Ancaq bu hələ də mübahisəli bir mövzudur ki, yaş dilin mənimsənilməsində ən çox təsir edən faktoru vermir. Bəzi insanlar inanır ki, motivasiya dil əldə etməkdə daha yaxşı uğur qazandıra bilər. İbtidai məktəbdə ingilis dili tədris olunsa da, ibtidai sinifdən orta məktəbə qədər öyrəncilər bunu öyrənsələr də, ingilis dilində danışa bilmirlər. Onlar uzun illər ingilis dilini öyrənirlər, lakin hələ də hədəf dili əldə etməkdə çətinlik çəkir. Beləliklə, ikinci/xarici dilin neçə yaşda öyrənilməsi artıq tədqiqat məsələsidir.

Bundan əlavə, bəzi tədqiqatlar göstərir ki, yaşlı öyrənənlər gənc öyrənənlərə nisbətən daha fəaldırlar. [6, s.69]. Bu tədqiqatlara əsaslanaraq, böyük öyrənənlər öz metalinqvistik biliklərindən, yaddaş strategiyalarından və problem həll etmə bacarıqlarından istifadə edə bilirlər, buna görə də onlar ikinci/xarici dil təlimatını daha yaxşı yerinə yetirə bilirlər. Təhsil mühitində, ibtidai məktəb səviyyəsində ikinci dili öyrənməyə başlayan tələbələr uzunmüddətli perspektivdə heç də həmişə başlayanlara nisbətən daha yüksək bacarıq əldə etmirlər.

Yaşın ikinci dilin mənimsənilməsinə təsiri ilə bağlı ən erkən tədqiqatlardan bəziləri

kritik dövr fərziyyəsini sübut etmək və ya təkzib etməyə yönəlmişdir. Lenneberg nəzəriyyəsinin irəli sürdü ki, dilin mənimsənilməsi bioloji amillərlə müəyyən edilən anadangəlmə bir prosesdir və dilin mənimsənilməsi üçün kritik dövrü təxminən iki yaşdan yetkinliyə qədər məhdudlaşdırır. Lenneberg hesab edirdi ki, lateralizasiyadan sonra (beynin iki tərəfinin xüsusi funksiyaları inkişaf etdirdiyi proses) beyin plastikliyi itirir. Lenneberg dil funksiyasının lateralizasiyasının adətən yetkinlik dövründə tamamlandığını və yeniyetməlikdən sonrakı dilin mənimsənilməsini çətinləşdirdiyini iddia etdi [2, s.89-91].

Bir çox tədqiqatlar bu fərziyyəni tələffüzün mənimsənilməsində uşaqları böyükərlə müqayisə edərək sınaqdan keçirmişdir. Subyektlərin ikinci dilə məruz qaldıqdan sonra beş ildən artıq müddətdə tələffüzünü araşdıran tədqiqatlar ardıcıl olaraq müəyyən edir ki, böyükərlərin böyük əksəriyyəti ikinci dil yetkinlik dövründən sonra mənimsənilməkdə öz ləhcəsini saxlayır, halbuki yetkinlik yaşına çatmamışdan əvvəl ikinci dili mənimsəməyə başlayan uşaqlarda yad ləhcə az olur və ya heç yoxdur. Tələbələrin ikinci dilə məruz qalmasından üç il sonra tələffüz əldə etmələrini qiymətləndirən iki araşdırma, gənc tələbələrin yetkinlik yaşına çatmamış yeniyetmələrlə müqayisədə daha çox vurğusuz tələffüzü saxladıklarını aşkar etdi [3, s.153].

Tədqiqatçılar lateralizasiyanın əslində hansı yaşda baş verdiyini müzakirə etdilər. Kinsbourne doğumla tamamlamağı təklif edir; Krashen onun 5 yaşa qədər tamamlana biləcəyini təklif edir; Lenneberg cinsi yetkinliyə qədər lateralizasiyanı təklif edir. Long (1988) beyin plaktikliyi itirməsinin lateralizasiya ilə əlaqəsi olmayan beyin yetkinliyinin digər aspektləri ilə bağlı olduğunu göstərir. Dəqiq vaxtdan və ya digər əlaqəli amillərdən asılı olmayaraq, yetkinlik dövründən sonra ikinci bir dil əldə edən insanların əksəriyyətinin ikinci dildə vurğu saxladığına dair çox güclü sübutlar var. Ola bilər ki, kritik dövr fərziyyəsini yoxlamaq cəhdi dil biliyinin bir aspektinə - tələffüzə və uşaq/böyük dixotomiyaya həddən artıq diqqət yetirilir. Pedaqoqları kiçik uşaqların (4-7), böyük uşaqların (8-12) və yeniyetmələrin

(13-16) dil mənimsəməsindəki fərqlər daha çox narahat edə bilər və onları tələffüzdən daha çox mənimsənilməli olan dilin aspektləri maraqlandıra bilər. Sonrakı bölmələr yaşın məktəbli uşaqların getdikcə mürəkkəb dil sahələrini mənimsəməsinə təsirini araşdırır: birincisi, əsas şifahi bacarıqlar, sonra şifahi və yazılı bacarıqlar daxil olmaqla məktəb üçün dil bacarıqları və nəhayət, məzmun sahəsinin inkişafında dil bacarıqları [5, s.36-43].

Yaş həddi ikinci dil inkişafına təsir edirmi?

Kritik dövr tədqiqatları adətən uşaq-böyük fərqlərə diqqət yetirir və təklif edirdi ki, hələ də kritik dövrdə fəaliyyət göstərən gənc öyrənənlər əsas öyrənənlər olmalıdırlar. Bununla belə, müxtəlif yaşlarda olan uşaqlar tərəfindən şifahi dil bacarıqlarının mənimsənilməsi ilə bağlı araşdırmalar, ilkin olaraq, yaşlı uşaqlar kiçik uşaqlardan daha tez mənimsəndikləri qənaətinə gətirir. Məsələn, Fathman fransız dilində doqquz aylıq təlimdən sonra 7-9 yaşlı uşaqların anlama, təqlid və söhbətdə 4-6 yaşlı uşaqlardan daha yaxşı performans göstərdiyini aşkar etdi. Eynilə, Fathman tələffüz, morfolojiya və sintaksis baxımından 11-15 yaşlıların ingilis dilini ikinci dil kimi mənimsəməkdə 6-10 yaşlı uşaqlardan əhəmiyyətli dərəcədə yaxşı olduğunu müəyyən etmişdir. Fathmanın tədqiqatında isə üçüncü sinifdə kiçik şagirdlər eyni növ tədbirlər üzrə yaşlı tələbələrə üstələyiblər. [3, s.178-180] Bu flip-flop nümunəsi dilə qısa müddətli və uzunmüddətli məruz qalma ilə bağlı araşdırmadan sonra işdə davam edir; yəni, erkən üstünlük yaşlı təbəqə üçün (hətta yetkinlik dövründən sonra da) şifahi bacarıqların əldə edilməsində görünür, lakin gənc alıcılar bir neçə ildən sonra nəhayət ki, yaşlıları yetişdirir və onlardan üstün olurlar [5, s.67-69; s.121-123].

Məktəb Yaş Məzmun Sahəsinin Nailiyyətinə Təsir edirmi?

Collier ABŞ-a gələn 1548 immiqrantın yalnız ingilis dilində təhsil aldıkları zaman bütün məzmun sahələri üzrə ikinci dil bacarıqlarına yiyələnmələri üçün tələb olunan vaxtın uzunluğunu təhlil etmişdir. İngilis dili ikinci dil kimi tədris edildikdən sonra şagirdlər dördüncü, altıncı, səkkizinci və on birinci sinif-

lərdə oxu, dil sənəti, sosial elmlər, elm və riyaziyyat üzrə Science Research Associates (SRA) tərəfindən hazırlanmış standart testlərdən istifadə edərək sınaqdan keçirilmişdir. Tədqiqata 5 yaşından 15 yaşına qədər ingilis dili ilə tanış olmağa başlayan bir sıra tələbələri əhatə etdi. Yaşayış müddəti iki ildən beş ilə qədər təyin edildi Tədqiqata yalnız ABŞ-a gələrkən ingilis dili sinif səviyyəsində olan və ingilis dilini daha əvvəl bilməyən tələbələr daxil edildi. Tədqiqat göstərdi ki, 5 ilə 7 yaş arasında olan tələbələr akademik nailiyyətlərdə böyük uşaqlardan əhəmiyyətli dərəcədə geri qalırlar, 12-15 yaş arası gələnlər isə yaş və sinif normalarına çatmaqda ən böyük çətinliklə qarşılaşdılar. [1, s.233]

Bu tapıntı ilk baxışda ilk dil bilikləri daha yaxşı inkişaf etmiş yaşlı şagirdlərin məktəb üçün ikinci dili kiçik şagirdlərə nisbətən daha tez mənimsəməsi ilə bağlı ümumiləşdirmə ilə ziddiyyət təşkil edir. Bununla belə, bu, əslində hər bir sonrakı sinif səviyyəsində dil inkişafının artan mürəkkəbliyinə və ikinci dil əldə edərkən məzmun sahəsi üzrə təlimatlardan vaxt ayırmağın nəticələrinə işarə edə bilər. Məsələn, gələnlər zaman 12 yaşlı olan və yeddinci sinfə daxil olan və ingilis dilində heç bir təcrübə olmadan məktəbə tam ingilis dilində başlayan tələbələr əsas şifahi ingilis dilinin başlanğıc səviyyələrini əldə etmək üçün vaxt ayırmalıdır. Onlar məktəb üçün ingilis dilini daha dərin inkişafına keçmək üçün ingilis dilini mənimsədikcə və ingilis dilində kifayət qədər geniş söz ehtiyatını inkişaf etdirdikcə, bu vaxt ərzində digər tərəfdən riyaziyyat, elm və sosial elmlər üzrə iki-üç illik öyrənmələrini itirə bilərlər. Orta məktəb tələbələri müəyyən bir müddətdən sonra yerli danışanların performans səviyyəsində nail olmaq istəsələr, bunun üçün iki-üç illik mürəkkəb zamandan keçməlidirlər.

Aydındır ki, məktəb üçün ikinci dilin mənimsənilməsində yaş (yaxud yaşa bağlı amillər) əsas amillərdir. Qəbulun ilkin mərhələlərində yaşlı tələbələr kiçik tələbələrə nisbətən daha sürətli və daha səmərəli olurlar. Yaşlı tələbələr ikinci dildə məktəb bacarıqlarını əldə etməyə kömək etmək üçün ana dillərində idrak inkişafının üstünlüyünə malikdirlər. Bu erkən üstünlük böyüklər üçün birinci ildən sonra aza-

lır, lakin ikinci dil bacarıqlarının davamlı inkişafı üçün daha böyük uşaqlar və yeniyetmələr üçün qalır. Yetkinlik yaşına çatmamış yeniyetmələr ikinci dildə vurğunu saxlayayırlar. Əks halda, onlar tam ikinci dil biliyini inkişaf etdirə bilərlər. Yalnız ikinci dildə təhsil aldıqda, 8-12 yaş aralığında olan tələbələr ikinci dildə məktəb bacarıqlarının ən üstün öyrənciləri ola bilərlər, çünki onların bəzi bacarıqları var və hələ də dil biliklərini təkmilləşdirməyə vaxtları var. Yeniyetmələr ikinci dil bacarıqlarını sürətlə əldə edə bilsələr də, itirilmiş akademik illərini asanlıqla kompensasiya etmək üçün daha az vaxtları olur. Nəzərə almaq lazımdır ki, yaşın təsiri zaman keçdikcə azalır. İstənilən proqram növündə dil ehtiyacı olan tələbələrin ana dilində danışanların məktəb dil biliyi səviyyəsinə çatması ən azı dörd il tələb edir və bu gələnlər yaşından və məktəb proqramının növündən asılı olaraq səkkiz və ya daha çox il çəkkə bilər.

Piaget, yaşlandıqca düşüncə proseslərimiz və nümunələrimizin sistematik olaraq dəyişməsi ilə insanın idrak inkişafının yetkinlik mərhələlərində necə əldə edildiyini göstərdi. O, daha mürəkkəb koqnitiv inkişafın bir hissəsi kimi dilin inkişafı mərhələlərini dərk etməyimizə də təsir göstərmişdir. Məsələn, Piaget uşaqlarda "eqosentrik" və "sosiallaşmış" nitqi fərqləndirdi. Beş və altı yaşlı uşaqların birlikdə işlədiyini və oynamasını seyr edərkən, onların ünsiyyətinin çox vaxt monoloqlara bənzədiyini gördü. Uşaqlar danışdılar, amma kimin dinlədiyini çox fərq etmədən. Onlar başqasının cavabını gözləmədən öz suallarına cavab verərdilər və çox vaxt bir neçə uşaq Piagetin "kollektiv monoloqlar" adlandırdığı şəkildə eyni vaxtda danışardı. Uşaqlar, Piagetin idrak inkişafının əməliyyatdan əvvəlki mərhələdən çıxaraq konkret əməliyyat mərhələsinə keçməyincə davamlı ictimailəşmiş nitqlə məşğul ola bilməyəcəklər kimi təzahür etdi. Normalda altı və ya yeddi yaşlarında baş verən bu dəyişiklik, uşaqların bir vəziyyətin birdən çox aspektinə və ya tək bir baxış bucağına diqqət yetirə bilmədiklərini və münasibətləri düşünməyə başladığını tapdı. Bu zaman onlar müxtəlif auditoriyalarla fərqli ünsiyyət qurmağın - dinləyicinin nöqtə-

yi-nəzərini nəzərə almağın zəruriliyini düşünməyə başlayırlar [7, s.18-27].

Dilin mənimsənilməsinin sosial-mədəni kontekstinə nəzər saldıqda, uşağın mühitinin onun dildən istifadə etmək bacarığını tərbiyə etdiyi və formalaşdırdığına dair sübutlar tapmaq olar. Xüsusilə, uşağın evdə və cəmiyyətdə dillə bağlı təcrübələri daha sonra məktəbdəki uğurları ilə çox əlaqəsi ola bilər və yaşa bağlı ola bilər. Stenford Universitetində etnoqraf Shirley Brice Heath məktəb və dil inkişafı ilə bağlı aşağıdakı müşahidələri edir: Qəribdər ki, tədrisin ortaq gözləntisi gəncləri tədricən və şəfqətlə “real dünyada” - həyata hazırlamadır, lakin məktəb işçiləri nadir hallarda dil sənəti kurikulumunun arxasında yatan bəzi fundamental anlayışların dil azlıqlarının uşaqlar üçün sərt tələblər olduğunu qəbul etmir. Yalnız bütün uşaqların ingiliscə danışmağı öyrənməyinə dair ümumi gözlənti deyil, həm də onların məktəbə başlamazdan əvvəl akademik həyatda istifadə olunan dil normalarını mənimsəmiş olduqlarına dair fərziyyə irəli sürülür [4, s.148].

Dildən müxtəlif üsullarla istifadə etmək bacarığı, şübhəsiz ki, məktəbdə müvəffəqiyyət əldə etmək üçün ilkin şərtədir, lakin məktəbdə bəzi üsullar açıq şəkildə öyrədilmir. Bəzi uşaqlar bu bacarığı evdə inkişaf etdirir və məktəbə gətirirlər; başqaları - amma hamısı deyil – bunu məktəbdə müəllimlər, dərslilər və həmyaşıdlar tərəfindən təqdim olunan modellərdən öyrənir. Bu vacib bir məqamdır, çünki asanlıqla güman etmək olar ki, Heath sadaladığı dildə hər şeyi edə bilməyən beş yaşlı uşaqlar bunları edə bilən səkkiz yaşlı uşaq arasındakı fərq sadəcə təhsildir.

Yaş faktorunun dilin mənimsənilməsində ən çox töhfə verdiyinə inanılır. Kritik dövrdə gənc öyrənənlər dili daha uğurlu qazanmağa meyillidirlər. Bununla belə, bəzi tədqiqatlar göstərdi ki, yaşlı öyrənənlər dili daha yaxşı mənimsəyir. Fikrimcə, öyrənənlər dili gənc yaşda öyrənsələr də, bu, gənc öyrənənlərin daha yaxşı öyrənən olmasına zəmanət verə bilməz. Bundan əlavə, uşaqlarda ikinci/xarici dil öyrənməkdə problemlər yarada biləcək bəzi xüsusiyyətlər var. Onların dili mənimsəmək bacarığı böyüklər kimi deyil. Uşaqlar konkret

lüğət haqqında öyrənə bilər, lakin mücərrəd lüğəti öyrənə bilməzlər və qrammatika kimi bəzi formul aspektlərini təşkil edə bilmirlər. Tədqiqatlar həmçinin, erkən mərhələdə birdən çox dil (ikinci/xarici) öyrənən uşaqların nitq gecikməsinə səbəb ola biləcəyini müəyyən etdi. Syabanidə istinad edilən Smith, ikidilli uşaq qruplarının daha yüksək intellektə malik uşaqlar istisna olmaqla, yalnız bir dildən istifadə edənlərə nisbətən daha az söz ehtiyatına sahib olduğunu aşkar etdi [8, s.46].

Yaşın ikinci dilin mənimsənilməsinə necə təsir etdiyi sualı göründüyü kimi böyük maraq doğurur. Bu, məktəblərimizə daxil olan müxtəlif yaşlarda olan uşaqlar üçün müvafiq kurikulumlar və tədris strategiyaları hazırlamaqlı olan müəllimlər üçün xüsusilə maraqlı sualdır. Təəssüf ki, ikinci dilin bir yaşda mənimsənilməsini asanlaşdırdığını və ya digər yaşda çətinləşdirdiyini qəti şəkildə söyləmək üçün ümumiyyətlə çox az şey məlumdur. Bununla belə, psixolinqvistik və sosiolinqvistik nəzəriyyə dilin mənimsənilməsinin yaşa bağlı təsirlərin mümkün izahatlarını təklif edir. Özünə inam da filtr və ya maneə rolunu oynaya bilər. Bir çox dil azlıqlarına mənsub olan yaşlı öyrənənlər, yaşın səlahiyyət qarşısında inadkarlığına nə dərəcədə təsir etdiyinə görə, dil sinfində gənc öyrənənlərə nisbətən daha çox özünə inamla çıxış edirlər.

ƏDƏBİYYAT

1. **Collier V.P.** *Age and rate of acquisition of second language for academic purposes.* TESOL Quarterly, New York Press, 2012, p. 641.
2. **Dullay H., Burt M., Krashen, Stephen D.** *Language Two.* New York: Oxford University Press, 2018.
3. **Fathman A.** *The relationship between age and second language productive ability.* Language Learning, New York: Oxford University Press, 2018, p. 311.
4. **Heath S.B.** *Sociocultural contexts of language development.* In Beyond language: Social and cultural factors in schooling language minority students. Los Angeles: Evaluation, Dissemination and Assessment Center, California State University, 2015.

5. Krashen S.D., Scarcella R.C., Long M.A. (Eds.). *Child-adult differences in second language acquisition*. Rowley, MA: Newbury House. Education for the World Press, 2013
6. Lightbown Patsy M., Spada Nina. *How languages are learned*. Third Edition. New York: Oxford University Press, 2011.
7. Piaget J. *The language and thought of the child*. New York: Harcourt, Brace, New York: Oxford University Press, 2016.
8. Syabani A.D. Diniyah Qudus *Penanganan Terhadap Anak Speech Delay*. Retrieved from <http://digilib.uinsby.ac.id/9278/>. Undergraduate thesis, UIN Sunan Ampel Surabaya, 2011.

ВЛИЯНИЕ РАЗНИЦЫ ВОЗРАСТА НА ИЗУЧЕНИЕ ЯЗЫКА

У.А. Шахниyarова

Азербайджанская Государственная Академия Физической Культуры и Спорта
ulkar.shahniyarova@sport.edu.az, orcid.org/0000-0002-5012-9086

Аннотация. Изучение иностранных языков учит и воспитывает уважение к другим народам: помогает понять взаимосвязь между языком и природой человека. Иностранные языки расширяют мировоззрение человека, либерализуют его опыт, делают человека более гибким и жизнестойким. Изучение иностранных языков становится серьезной проблемой в глобальном мире. Одной из причин, по которой люди изучают иностранные языки, является экономическое развитие. Иностранные языки рассматриваются как экономический товар в промышленном мире, потому что люди из разных стран и разных культур собираются вместе, чтобы поделиться различными навыками и знаниями на рабочем месте.

Считается, что возраст является важным фактором в овладении языком. Учащиеся в подростковом или критическом периоде могут выучить язык быстрее, чем взрослые. Но этот случай не совсем соответствует действительности. Изучение язы-

ка в юном возрасте не гарантирует, что они будут успешными в изучении языка. Многие факты и исследования показывают, что пожилые люди лучше изучают языки. Это может быть еще одним фактором, влияющим на усвоение языка. Мотивация является наиболее важным ключом к овладению языком. Неважно, учатся ли они в молодом возрасте или в старшем возрасте. Пока у них есть мотивация к обучению, они будут успешны в освоении языка. Поэтому преподаватели английского языка должны создать эффективный и инновационный метод в процессе преподавания и обучения, чтобы повысить мотивацию учащихся.

В статье рассматривается влияние возрастных различий на изучение второго языка и представлены исследования и выводы исследователей в этой области.

Ключевые слова: *разница в возрасте, исследование, практичность, произношение, овладение языком, монолог, общение.*

THE EFFECT OF AGE DIFFERENCE IN LANGUAGE LEARNING

U.A. Shahniyarova

Azerbaijan State Academy of Physical Education and Sport
ulkar.shahniyarova@sport.edu.az, orcid.org/0000-0002-5012-9086

Annotation. The study of foreign languages teaches and cultivates respect for other peoples: it helps to understand the relationship between language and human nature. Foreign languages expand a person's worldview, liberalize his experience, and make a person more flexible and resilient. Learning foreign languages is becoming a serious problem in the global world. One of the reasons why people learn foreign languages is economic development. Foreign languages are seen as an economic commodity in the industrial world because people from different countries and cultures come together to share different skills and knowledge in the workplace.

Age is believed to be an important factor in language acquisition. Students in adolescence or the critical period may learn a language faster than adults. But this case is not entirely true. Learning a language at a young age does

not guarantee that they will be successful in language learning. Many facts and studies show that older people learn languages better. This may be another factor affecting language acquisition. Motivation is the most important key to language acquisition. It doesn't matter if they study at a young age or at an older age. As long as they have the motivation to learn, they will be successful in mastering the language. Therefore, English teachers must create an effective and innovative method in the process of teaching and learning in order to increase the motivation of students.

The article discusses the impact of age differences on second language learning and presents the research and findings of researchers in this field.

Keywords: *age difference, research, practicality, pronunciation, language acquisition, monologue, communication.*